

Patrimoni eclesiàstic i col·laboració institucional, algunes dades i reflexions

Ds, 15/10/2016 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

"L'Església catòlica, com a titular d'una part molt important del patrimoni cultural català, ha de vetllar per la protecció, la conservació i la difusió d'aquest patrimoni i, amb aquesta finalitat, ha de col·laborar amb les diverses administracions públiques de Catalunya. Una comissió mixta entre l'Administració de la Generalitat i l'Església catòlica ha d'establir el marc de col·laboració i coordinació entre les dues institucions i fer-ne el seguiment. Reglamentàriament s'ha de determinar, si s'escau, la col·laboració amb l'Administració local." (Article 4 de la "Llei del Patrimoni Cultural". DOGC núm. 1807, d'11.10.1993)

(E. Aran) El passat dilluns 26 de setembre va tenir lloc la setena sessió del Seminari Intern de Patrimoni Sacre de la Fundació Joan Maragall on, motivats per l'esfondrament del campanar de Rosselló, vàrem abordar el tema de la restauració del Patrimoni Arquitectònic de l'Església. En aquesta ocasió vàrem comptar amb una primera ponència teòrica a càrrec de la **Sra. Elsa Ibar Torras**, arquitecta [Subdirectora General del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic](#); i una segona part de casos pràctics per part d'**Antoni Martí i Falip**, arquitecte autor de la restauració de l'Església de Sant Domènec de Cervera, l'Església de Sant Pere a Santa Fe, i Santa Maria de Gualter. Com que les intervenció d'Antoni Martí bé es mereixen una visita i un comentari propis em dedico avui a fer un breu comentari a les aportacions de l'Elsa Ibar Torras.

Per tal de fer-nos una idea, hi ha un total de **3938 edificis de titularitat eclesiàstica catalogats** pel Departament de Cultura de la Generalitat, dels quals **1470 estan protegits**; ja sigui perquè **203 són BCIN** (Bé Cultural d'Interès Nacional), **1144 són BCIL** (Bé Cultural d'Interès Local) o d'altres tipologies. D'aquestes gairebé 4000 edificacions es considera que, globalment, estan en bon estat 2863, mitjà 719, dolent 184 i en ruïna 171 (més 1 desaparegut). Estem parlant d'un gruix del patrimoni cultural edificat més que notable de titularitat

privada (eclesial) amb vocació pública (allò de "és meu, però és per a tots").

Pel que fa al fons públic per poder afrontar la preservació i difusió d'aquest patrimoni es compta amb el pressupost ordinari del Departament de Cultura, l'anomenat "1% cultural català" (a través del qual s'ha pogut actuar per exemple a l'Església de Santa Maria de Vilagrassa, L'Església de la Mare de Déu de l'Assumpció a Montgai, o l'Església de Santa Maria del Santuari del Miracle a Solsona), aportacions de l'Estat Espanyol (especialment a través del **Plan Nacional de Catedrales**), i patrocinis o programes com el manà del programa "**Romànic Obert**" de La Caixa que va ploure en **68 edificis de titularitat eclesial amb 13.835.000 €** (per exemple: el Monestir de Sant Miquel a Cruïlles, el Claustre del Monestir de Sant Daniel de Girona, el Monestir de Santa Maria de Poblet, el campanar de la Catedral de Sant Pere de Vic, o la obra més reconeguda: l'Església de **Sant Climent de Taüll**).

També hi ha hagut intervencions en les quals s'ha donat la col·laboració de diferents institucions. En aquest apartat hi trobem per exemple el **conjunt d'esglésies de Sant Pere de Terrassa**, on hi van participar l'Ajuntament de Terrassa, el Departament de Cultura i el Bisbat de Terrassa (més de 14 milions d'euros); el **Monestir de Santa Maria de Ripoll**, on van fer un conveni el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb l'Ajuntament de Ripoll i el Bisbat de Vic (uns dos milions i escaig d'euros sumant totes les intervencions); o el cas més paradigmàtic d'actuació constant en un Conveni de col·laboració entre el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Manresa i el Bisbat de Vic, que és **l'Església de santa Maria de l'Alba de Manresa** (més de quatre milions i mig d'euros).

Potser algú s'espanta amb aquests números, però són els que són. **El patrimoni té un preu i, si no estem disposats a pagar-ho, ja vindran d'altres per endur-se'l**, com ha passat sempre al llarg de la història, **i així empobrir-nos fins que perdem amb ell també la nostra identitat**. Una militant de Iniciativa per Catalunya es lamentava fa poc de l'esfondrament del campanar de Rosselló de Lleida perquè, malgrat no participar de la dinàmica ni dels sagraments que l'església dispensava, reconeixia el campanar com quelcom propi del poble. També ha estat un partit d'esquerres, la CUP, qui ha posat el crit al cel mediàtic per l'amenaça a **l'església de Sant Ruf de Lleida**. Sovint, **el patrimoni eclesial és el bé cultural més preuat del territori**. Esperem que la sensibilitat i posició de partits d'esquerres, que per ideologia podrien semblar contraris a la cura del patrimoni de titularitat o arrel eclesial, no acabi menystenint-lo com apuntava en Fer en la seva vinyeta dominical que copio a sota.

